

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23To/96/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122011034
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Javorková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3122011034.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Javorkovej a sudcov JUDr. Michala Antalu a JUDr. Lucie Horvátovej na neverejnom zasadnutí konanom dňa 27. decembra 2022 prejednal odvolanie prokurátora v trestnej veci obžalovaných

U. D., rod. H.

nar. XX.XX.XXXX v Q., trvale bytom Q., H. XXXX/X, t. č. Q., F. X a

H. D.

nar. XX.XX.XXXX v Q., trvalý pobyt hlásený v E. Q., t. č. Q., F. 8,

ktoré podal proti rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2T/65/2022 zo dňa 30. augusta 2022 a takto jednohlasne

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. d), písm. e) Tr. por. zrušuje sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. sa vec vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2T/65/2022 zo dňa 30. augusta 2022 boli obžalovaní U. D. a H. D. uznaní vinnými zo zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že obž. Q. C. v Trenčíne na J. dňa XX.XX.XXXX spoluobžalovaným U. D., rod. H. a H. D. odovzdal najskôr prvú falošnú bankovku v nominálnej hodnote 50 eur, ako aj cestovnú kartu spoločnosti SAD Trenčín, pričom ich inštruoval, akým spôsobom majú s uvedenou falošnou bankovkou zaplatiť s prísľubom, že keď tak urobia, tak im zoženie drogy, pričom potom ako obaja obžalovaní H. a D. dňa 27.04.2021 v čase 22.02 hod nastúpili na zástavke ul. T. 1, Trenčín na linku č.X, autobusu mestskej hromadnej dopravy spoločnosti SAD Q. a.s., Zlatovská č. 29, Trenčín, tak obžalovaný H. D. v čase o 22.02 hod pristúpil k vodičovi autobusu ktorému predložil 1 kus falošnej eurobankovky v nominálnej hodnote 50 eur, sériové číslo, J indikatív L XXXXXX, tým spôsobom, že u vodiča autobusu si nechal dobiť kredit v hodnote

50 eur na dopravnej karte, pričom následne k šoférovi autobusu pristúpila obžalovaná U. H., ktorá po dobíí kreditu obžalovaným H. D. odvádza pozornosť vodiča konverzáciou s ním, následne obž. Q. C. v Q. na J. pri OD Lidl dňa 27.04.2021 vo večerných hodinách potom, ako mu spoluobžalovaní U. H. a H. D. odovzdali dobíí dopravnú kartu, obžalovaný Q. C. im poskytol druhú falošnú bankovku v nominálnej hodnote 50 eur, pričom ich opäť inštruoval, akým spôsobom majú s uvedenou falošnou bankovkou zaplatíť s prísľubom, že keď tak urobia tak, im už drogy isto zoženie, následne obžalovaní H. a D. dňa 28.04.2021 v čase 22.14 hod nastúpili na zástavke pri Obchodnej akadémii v Trenčíne na linku č.8, autobusu mestskej hromadnej dopravy spoločnosti SAD Trenčín, Zlatovská č. 29, Trenčín, kde obžalovaná U. H. v čase o 22.14 hod pristúpila k vodičovi autobusu, ktorému najskôr v hotovosti zaplatila cestovné lístky a následne mu predložila 1 kus falošnej eurobankovky v nominálnej hodnote 50 eur, sériové číslo, J., indikatív L.2, tým spôsobom, že u vodiča autobusu si nechala dobíť kredit v hodnote 20 eur na dopravnú kartu a zvyšný výdavok v sume 30 eur si nechala vyplatíť v hotovosti a tento si ponechala, čím obžalovaní Q. C., U. H. a H. D. spôsobili poškodenej spoločnosti SAD Trenčín a.s., so sídlom Zlatovská č. XX, Q., IČO: 36323977 škodu vo výške 100 eur.

Obaja obžalovaní za to boli odsúdení podľa § 270 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l), n) Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák., § 38 ods. 2, 3, 8 Tr. zák., za použitia § 39 ods. 1, 3 písm. d) Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 roky nepodmienečne so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň u obžalovanej U. D. okresný súd podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výroky o trestoch trestného rozkazu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3T/57/2021 zo dňa 12.07.2021, právoplatného dňa 28.07.2021, trestného rozkazu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3T/78/2021 zo dňa 26.10.2021, právoplatného dňa 19.11.2021, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. U obžalovaného H. D. okresný súd podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výroky o trestoch trestného rozkazu Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 8T/24/2022 zo dňa 20.04.2022, právoplatného dňa 07.05.2022 a rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3T/27/2022 zo dňa 12.05.2022, právoplatného dňa 12.05.2022, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Rozsudok nenadobudol právoplatnosť, nakoľko ho odvolaním proti výroku o treste v neprospech oboch obžalovaných napadol prokurátor. V písomných dôvodoch uviedol, že sa nestotožnil s argumentom súdu odôvodňujúcim aplikáciu mimoriadneho zníženia trestu použitím ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. u oboch obžalovaných. Obžalovaný H. D. bol v minulosti 6-krát súdne trestaný prevažne za majetkovú trestnú činnosť. Obžalovaná U. D. bola doposiaľ 7-krát súdne trestaná. Skutok, ktorý sa im kladie za vinu nebol excesom v ich správaní, pričom ani predošlé odsúdenia nevedli k ich náprave. Z uvedeného dôvodu je použitie mimoriadneho zníženia trestu v ich prípade nedôvodné. V tejto súvislosti poukázal prokurátor aj na chybné uvedené písmeno b) vo výroku rozsudku. Uložený trest nezodpovedá zákonným požiadavkám proporcionality trestu, jeho primeranosti a spravodlivosti, ani neodradí ostatných potencionálnych páchatel'ov od páchania trestných činov. Nemôže teda plniť funkciu generálnej a individuálnej prevencie trestu. V závere prokurátor navrhol podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. zrušiť napadnutý výrok o treste a postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uložiť obom obžalovaným súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v dolnej polovici trestnej sadzby so zaradením na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia.

K odvolaniu prokurátora sa vyjadrili obaja obžalovaní. Uviedli, že uložený trest je primeraný na to, aby sa dokázali vrátiť do normálneho života. Majú maloleté deti, o ktoré sa chcú starať. Riadne pracujú, skutok oľutovali a poškodenému sú ochotní zaplatíť škodu. V závere poprosili odvolací súd, aby odvolanie prokurátora nebral do úvahy.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací na podklade podaného odvolania postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré vydaniu rozsudku predchádzalo. Uvedeným postupom zistil, že napadnutý rozsudok a konanie, ktoré vydaniu rozsudku predchádzalo trpí takými vadami, ktoré hoci neboli odvolateľom vytknuté, odôvodňovali by podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

V predmetnej trestnej veci bola Okresnému súdu Trenčín podaná obžaloba dňa 4. augusta 2022. Okresný súd nariadil vo veci hlavné pojednávanie na termín 30. augusta 2022. Po doručení predvolania na hlavné pojednávanie písomne požiadali dňa 24. augusta 2022 obžalovaní U. D. a H. D. o pridelenie

„štátneho právneho zástupcu“. Na uvedenú žiadosť odpovedal okresný súd prípisom sp. zn. 2T/65/2022 zo dňa 25. augusta 2022, ktorý bol preukázateľne doručený iba obžalovanému H. D., a to dňa 2. septembra 2022, t. j. až po vykonaní hlavného pojednávania a vydaní meritórneho rozhodnutia v predmetnej trestnej veci.

Z obsahu predmetného prípisu okresného súdu vyplýva, že u obžalovaných okresný súd nezistil dôvod povinnej obhajoby v zmysle § 37 Tr. por. Zároveň okresný súd poučil obžalovaných, že ak podaním mienili požiadať o ustanovenie obhajcu z dôvodu nemajetnosti, bolo potrebné to v žiadosti výslovne uviesť, opísať svoje majetkové pomery a tiež predložiť súdu doklady, ktorými by boli ich tvrdenia preukazované. Následne je v prípise uvedený presný opis dokladov, ktoré majú obaja obžalovaní ku svojej osobe predložiť, a to pokiaľ možno obratom. Zo spisového materiálu nevyplýva, že by bol obžalovaný na základe ich žiadosti ustanovený obhajca podľa § 40 ods. 2 Tr. por.

V zmysle § 34 ods. 3 a § 40 ods. 2 Tr. por. obvinenému, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby a požiada o ustanovenie obhajcu, je povinný v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu ustanoviť obhajcu z advokátov aj v prípade, že neexistujú dôvody povinnej obhajoby. Skutočnosť, že nemá dostatočné prostriedky, musí obvinený preukázať najneskôr do 30 dní od doručenia opatrenia o ustanovení obhajcu a pokiaľ tak neurobí, súd zruší ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 6. Tr. por. Právo nemajetného obvineného na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu dopĺňa právo na obhajobu ustanovené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného zisteného postupu okresného súdu, tento nepostupoval zákonným spôsobom po doručení žiadosti oboch obžalovaných o ustanovenie obhajcu. Nielenže im na základe ich žiadosti neustanovil obhajcu, ale následne oboch obžalovaných aj nesprávne poučil o tom, že preukázať nemajetnosť boli povinní pred rozhodnutím súdu o ustanovení obhajcu, prípadne že tak majú vykonať obratom. Zároveň je zo spisového materiálu zrejmé, že prípis okresného súdu s nesprávnym poučením nebol obžalovaným do termínu hlavného pojednávania doručený, keďže obvinenej U. D. nebol doposiaľ vôbec doručený a obvinenému H. D. bol doručený až po vykonaní hlavného pojednávania dňa 02.09.2022.

Neuniklo pozornosti krajskému súdu ani to, že predmetný prípis okresný súd expedoval obžalovaným až v piatok 26.08.2022 a v utorok 30.08.2022 sa vo veci vykonalo hlavné pojednávanie. Okresný súd si musel byť vedomý toho, že prípis z objektívnych dôvodov nebude obžalovaným doručený včas a ak by sa tak aj stalo, s najväčšou pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou obžalovaní nestihnú z dôvodu časovej tiesne doručiť súdu všetky potrebné doklady v zmysle jeho poučenia na to, aby im bol obhajca ustanovený. Uvedeným konaním okresný súd zásadným spôsobom porušil právo obžalovaných na obhajobu. Na tomto nezákonnom postupe okresného súdu nič nemení ani tá skutočnosť, že pred otvorením hlavného pojednávania sa obžalovaní mali vyjadriť, že na ustanovení obhajcu ďalej netrávajú.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť úplnú ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. V zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) každý, kto je obvinený z trestného činu má minimálne právo mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby a obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu. Pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, má právo, aby sa mu obhajca poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú. Ústavný súd priznáva judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva normatívne pôsobenie. Ak orgány činné v trestnom konaní a súdy Slovenskej republiky nepoznajú alebo ignorujú jeho judikatúru, tým nielenže negujú aplikáciu jednotlivých článkov Dohovoru, ale tiež vydávajú Slovenskú republiku riziku nastúpenia jej medzinárodnej zodpovednosti za porušenie záväzkov vyplývajúcich z čl. 46 Dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Ďalším vážnym pochybením súdu prvého stupňa bolo, že pri rozhodovaní o výroku o treste obom obžalovaným si napriek vedomosti, že do úvahy prichádza uloženie súhrnného trestu u každého z nich,

nepripojil za účelom zistenia zákonných podmienok na uloženie súhrnného trestu súvisiace trestné spisy. Okresný súd následne ukladal obom obžalovaným súhrnný trest za zrušenia výrokov o treste viacerých súdnych rozhodnutí, pričom vychádzal len z odpisu registra trestov. Uvedený postup je nesprávny. V prípadoch ukladania súhrnného trestu musí mať súd vždy k dispozícii spis o predchádzajúcom odsúdení a oboznámiť ho na hlavnom pojednávaní. Okrem spisov týkajúcich sa rozhodnutí, ktorých výroky okresný súd v napadnutom rozsudku zrušil bude potrebné za účelom posúdenia zákonných podmienok uloženia súhrnného trestu zabezpečiť vo vzťahu k obžalovanej U. D. aj spis Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1T/39/21 vzhľadom k tomu, že výrok o treste z trestného rozkazu v danej veci bol zrušený trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3T/57/21 zo dňa 12.07.2021.

Z takto rozvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu, a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Pri novom rozhodovaní bude povinnosťou súdu prvého stupňa konať tak, aby bolo právo obžalovaných na obhajobu bezpodmienečne dodržané. Za účelom zistenia zákonných podmienok na uloženie súhrnného trestu bude okresný súd povinný zabezpečiť všetky súvisiace trestné spisy, ktoré aj oboznámi na hlavnom pojednávaní tak, aby bol dodržaný postup predpokladaný ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.